

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 138 บัญญัติให้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นบทบัญญัติในการพิจารณาและทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ แต่ปัจจุบันการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 300 วรรคห้า ที่บัญญัติว่า หากในระหว่างที่ยังมิได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย แต่ต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ศาลรัฐธรรมนูญจึงตราข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ.2550 ขึ้นใช้บังคับ อันเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศาลองค์กร คณะกรรมการวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นวิธีพิจารณาเพื่อใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อคู่กรณี ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนให้ได้รับความเป็นธรรมจากคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญมากที่สุด

แม้ว่าข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ.2550 จะเป็นบทบัญญัติอันเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งนับได้ว่าเป็นข้อกำหนดที่มีเป็นธรรม ถูกต้อง และคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรมของประชาชนทุกคน แต่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอาจมีปัญหาที่เกิดจากการที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้อง ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือปฏิบัติแต่ทำให้เกิดความล่าช้า ประวิงคดี อันส่งผลให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบของคู่กรณีที่เกิดจากการปฏิบัติดังกล่าว ดังเช่นกรณีต่อไปนี้

1. การยื่นคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

1.1 แม้ตามมาตรา 212 จะบัญญัติให้สิทธิบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ ก็ตามแต่ก็มีได้ให้สิทธิโดยตรงต้องยื่นผ่านองค์กรอื่นหรือ

ต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ จึงทำให้เกิดปัญหาการคุ้มครองสิทธิของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพได้รับการเยียวยาที่ล่าช้าหรือทันเวลาได้

1.2 แม้ว่าศาลได้กำหนดให้คู่กรณีส่งสำเนาคำร้องเพื่อให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหา แต่หากไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในกำหนด ศาลก็จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป โดยมีได้มีการกำหนดให้ผู้ถูกร้องจะต้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือแสดงเหตุผลอันสมควรในการที่ไม่ยื่นคำชี้แจงดังกล่าว อันถือว่าเป็นประเด็นแห่งคดีนั้น เพราะหากผู้ถูกร้องได้มีการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลก็ถือว่าผู้ถูกร้องได้ใช้สิทธิในการโต้แย้งประเด็นแห่งคดีนั้นแล้ว ทั้งนี้หากมิได้มีการยื่นคำชี้แจงต่อศาลเพื่อเป็นข้อพิจารณาในคดีศาลก็สามารถใช้ดุลพินิจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้ แต่ก็จะทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวกับผู้ถูกร้องไม่เพียงพอหรืออาจมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพียงด้านเดียวจากผู้ร้อง อันจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาพยานหลักฐานต่อศาลก็เป็นได้ และกรณีที่ผู้ร้องยังไม่พร้อมที่จะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในกำหนดสิบห้าวันนั้น ผู้ถูกร้องก็อาจขอต่อศาลเพื่อขอขยายระยะเวลาในการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาออกไป จนทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลล่าช้าหรือเสียเวลาในการรวบรวมประเด็นแห่งคดี แม้ว่าศาลสามารถแสวงหาพยานหลักฐานได้เองก็ตาม แต่หากศาลได้รับฟังการโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่อยู่ในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาที่อาจจะจะเป็นประโยชน์สำคัญแก่ศาลได้ จึงไม่ควรที่จะให้ผู้ถูกร้องขอขยายระยะเวลาดังกล่าวมากเกินไป

1.3 ในกรณีที่ผู้ร้องจะขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องหรือผู้ถูกร้องจะขอแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหานั้นก็สามารทำได้แต่ต้องมีเหตุอันสมควรและเกี่ยวข้องกับประเด็นเดิมนั้นด้วย เพราะในบางครั้งคู่กรณีอาจยื่นคำร้องหรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหลายครั้งจนอาจทำให้เกิดประเด็นเพิ่มขึ้นโดยไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นเดิมและไม่จำเป็นต่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาก็เป็นได้ ซึ่งศาลก็มิได้มีการกำหนดระยะเวลาในการขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องหรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าควรมีระยะเวลาเพียงใด ทั้งนี้ก็เพื่อกำหนดขอบเขตให้แก่คู่กรณีที่กระทำการดังกล่าวให้อยู่ภายในระยะเวลาที่พอสมควรและหากไม่กระทำการภายในเงื่อนไขดังกล่าวก็จะถือว่าคู่กรณียอมรับในคำร้องหรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาที่ตนได้ยื่นต่อศาลแล้ว

2. การอ้างพยานหลักฐาน

2.1 กรณีที่ศาลกำหนดให้คู่กรณีสามารถอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็นพยานของตนได้ ก็เพื่อให้คู่กรณีนำพยานหลักฐานที่มีอยู่มาแสดงต่อศาลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ศาลจะสามารถตรวจพยานหลักฐานต่างๆ ได้ ตลอดจนการให้สิทธิคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งสามารถรับทราบพยานหลักฐานได้และอาจมีการยอมรับในพยานหลักฐานที่ทั้งสองฝ่ายเห็น

ฟ้องต่อกัน เพื่อลดจำนวนพยานหลักฐานให้เหลือเพียงแต่พยานหลักฐานที่จะนำสืบเพื่อหักล้างกันเท่านั้น ในทางปฏิบัติแม้ว่าศาลจะกำหนดให้คู่กรณีนำบุคคลหรือหลักฐานใดก็ได้มาเป็นพยานหลักฐานของตนแต่คู่กรณีก็มักจะไม่ได้แสดงหรือแจ้งให้ศาลทราบถึงพยานหลักฐานที่ปรากฏในบัญชีระบุพยานซึ่งคู่กรณีถือว่าเป็นพยานที่สำคัญในคดีที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการระบุพยานหลักฐานในบัญชีระบุพยานเพียงพยานที่คู่กรณีเห็นว่าเป็นพยานหลักฐานที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปหรือเป็นพยานหลักฐานที่มีใ้คู่กรณีอยู่ในความครอบครองของฝ่ายตนจึงขอให้ศาลเรียกพยานหลักฐานดังกล่าวมา ถือได้ว่าเป็นการอ้างพยานหลักฐานที่มีลักษณะระมัดระวังตัวของแต่ละฝ่ายจนอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการเรียกพยานหลักฐานจนต้องมีการยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมซึ่งโดยส่วนใหญ่คู่กรณีก็จะแสดงเหตุผลต่อศาลเพื่อยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมต่อไป

2 .2 หากคู่กรณีประสงค์จะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมก็จะต้องแสดงถึงเหตุผลและความจำเป็นว่าคู่กรณีไม่ทราบถึงความมีอยู่หรือความจำเป็นอย่างไรที่จะต้องนำพยานหลักฐานนั้นมาสืบให้เป็นที่ยอมรับแก่ศาล ซึ่งเป็นดุลพินิจของศาลที่จะสั่งอนุญาตให้มีการยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมหรือไม่ โดยศาลก็มีได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจะใช้วิธีการใดเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในการยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม โดยส่วนใหญ่การที่คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมในภายหลังก็เนื่องจากการที่คู่กรณีอ้างถึงความไม่รู้เกี่ยวกับความมีอยู่หรือความสำคัญของพยานหลักฐานนั้นอันเป็นประเด็นสำคัญแห่งคดีที่จะมีผลต่อการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาลซึ่งจะมีลักษณะที่ค่อนข้างเป็นไปได้เพื่อปิดบังไม่ให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งทราบถึงความมีอยู่ของพยานหลักฐานนั้นเสียมากกว่า หรืออีกกรณีหนึ่งเป็นลักษณะของการยื่นบัญชีระบุพยานครั้งแรก คู่กรณีอาจคิดว่าพยานหลักฐานที่ได้แสดงไว้นั้นยังไม่เพียงพอ จึงมีการยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมเพื่อในวันตรวจพยานหลักฐานศาลจะได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาถึงพยานหลักฐานของฝ่ายตนซึ่งมีมากเพียงพอที่จะใช้ในการไต่สวนพยานหลักฐานต่อไป แต่ทั้งนี้การที่คู่กรณีอ้างพยานหลักฐานมากมาย เช่นนั้นก็อาจเป็นการอ้างพยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่เป็นประเด็นแห่งคดีจึงอาจทำให้ระยะเวลาในการตรวจพยานหลักฐานต้องเนิ่นนานออกไปจนเกินความจำเป็น หรือเป็นเรื่องของการเรียนพยานเอกสารที่ศาลต้องมีหนังสือเรียกมาให้คู่กรณีถึงพยานหลักฐานที่มีใ้คู่กรณีอยู่ในความครอบครองของคู่กรณีเองซึ่งหากมีจำนวนที่มากเกินไปอาจทำให้ขั้นตอนวิธีการในการเรียนพยานหลักฐานนั้นช้าเกินกว่าที่ควรจะเป็นส่งผลทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาก็จะล่าช้าออกไปด้วย

3. การไต่สวนพยาน

ศาลสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาได้เองหากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันไต่สวน เป็นกรณีที่ศาลป้องกันการที่คู่กรณีที่ไม่มาศาลนั้นจะกระทำการเพื่อเป็นการประวิงคดีให้

ล่าช้าจึงไม่มาศาล เมื่อไม่มีการแสดงเหตุผลอันสมควรของกลุ่มศาลก็มีอำนาจพิจารณาคดีต่อไปได้ โดยไม่ต้องรอคู่กรณี หรือศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือบุคคลใดมาให้อ่านคำเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาคดีก็ได้ ทั้งนี้อาจเป็นการที่ศาลเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เป็นประโยชน์แห่งการพิจารณาคดีเองหรือการที่คู่กรณีมีคำขอให้ศาลเรียกเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวมาก็ได้ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่ในทางปฏิบัติ อาจมีความล่าช้าเกิดขึ้นเพราะการที่ศาลมีหนังสือเรียกพยานหลักฐานมายังศาลนั้นอาจมีการอ้างเหตุผลความจำเป็นที่บุคคลจะไม่มาศาลหรืออ้างความไม่มีอยู่ของเอกสารนั้น หรืออ้างถึงเหตุที่ต้องติดตามบุคคลหรือค้นหาเอกสารดังกล่าว เพื่อให้ฝ่ายของตนได้รับประโยชน์ หากไม่บุคคลหรือเอกสารนั้น โดยที่ศาลก็ยังมิได้มีการกำหนดถึงบทลงโทษหรือมาตรการในการป้องกันหากเกิดเหตุการณ์เช่นนี้เมื่อศาลมีหนังสือเรียกพยานหลักฐานจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่เป็นกรณีมีหนังสือเรียกพยานหลักฐานไปยังหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก็อาจจะได้รับความช่วยเหลือในการส่งบุคคลหรือเอกสารมาเป็นพยานต่อศาลได้ รวดเร็วยิ่งขึ้น และศาลอาจจะส่งคำสั่งสืบพยานหลักฐานใดๆ ที่เห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาวินิจฉัย หรือจะทำให้คดีล่าช้าโดยไม่สมควรก็ตามที่ แต่ในความเป็นจริงเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลก็ต้องให้อีกโอกาสแก่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายอย่างเต็มที่ในการใช้สิทธิของตนตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดนี้

ข้อเสนอแนะ

เมื่อทราบถึงสภาพปัญหาของข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ.2550 แล้วเห็นว่าสมควรที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ.2550 ที่ยังมีความบกพร่องในเรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล คู่กรณี ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง โดยกำหนดมาตรการในเชิงป้องกันหรือบทลงโทษแก่ผู้ที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยไม่สุจริต เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับความเป็นธรรมมากที่สุด ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะดังนี้

1. การยื่นคำร้องและคำชี้แจงข้อกล่าวหาต่างๆ

1.1 บุคคลหรือองค์กรที่สามารถเป็นคู่ความในศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 212 จะบัญญัติให้สิทธิบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ ก็ตามแต่ก็มีได้ให้สิทธิโดยตรงต้องยื่นผ่านองค์กรอาทหรือต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาล

รัฐธรรมนูญ ควรมีการกำหนดระยะเวลาการพิจารณารับหรือปฏิเสธคำร้องของผู้เสียที่ไปยื่นเรื่อง ต่อองค์กรที่มีอำนาจยื่นคำร้องแทนผู้เสียหาย เพื่อให้ผู้เสียหายเกิดสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาล

รัฐธรรมนูญ

1.2 ในกรณีที่ศาลกำหนดให้หากผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาภายในระยะเวลา ที่กำหนดก็สามารถทำได้นั้น ยังมีได้มีการกำหนดให้ผู้ถูกร้องต้องแสดงเหตุผลอันสมควรในการที่ ไม่ยื่นคำชี้แจงดังกล่าวอันถือว่าเป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี รวมถึงหากผู้ถูกร้องจะขอขยายระยะเวลา ในการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้เขียนขอเสนอแนะว่า ควรมีการออกข้อกำหนดให้ผู้ถูกร้อง จะต้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือออกมาตรการบังคับแก่ผู้ถูกร้องหากไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อ กล่าวหาหรือขอขยายระยะเวลาในการยื่นมากจนเกินไป

1.3 ในกรณีที่ผู้ร้องจะขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องหรือผู้ถูกร้องจะขอแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจง ข้อกล่าวหา นั้นก็ยังมีได้มีการกำหนดมาตรการในการขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องหรือคำชี้แจงแก้ข้อ กล่าวหา ผู้เขียนขอเสนอแนะว่า ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องหรือคำ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าควรมีระยะเวลาเพียงใด เพื่อกำหนดขอบเขตให้แก่คู่กรณีที่จะกระทำการ ดังกล่าวให้อยู่ภายใต้ระยะเวลาที่พอสมควรและหากไม่กระทำการภายในระยะเวลาดังกล่าวก็ถือว่าเป็น คู่กรณียอมรับในคำร้องหรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาที่ตน ได้ยื่นต่อศาลไว้ก่อนแล้ว

2. การอ้างพยานหลักฐาน

2.1 ในกรณีที่ศาลกำหนดให้คู่กรณีสามารถอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็น พยานของตนได้ ตลอดจนการให้สิทธิคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งสามารถรับทราบพยานหลักฐานได้และอาจ มีการยอมรับในพยานหลักฐานที่ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องต้องกันเพื่อลดจำนวนพยานหลักฐานที่เหลือ เพียงแต่พยานหลักฐานที่จะนำสืบเพื่อหักล้างกันเท่านั้น แต่ก็มีได้มีการกำหนดให้คู่กรณีต้องแสดง หรือชี้แจงให้ศาลทราบถึงพยานหลักฐานที่ปรากฏในบัญชีระบุพยานทั้งหมด ซึ่งอาจส่งผลให้เกิด การปิดบังพยานหลักฐานบางส่วนหรือเป็นการประวิงคดีเนื่องจากจะต้องมีการยื่นบัญชีระบุพยาน เพิ่มเติม ผู้เขียนขอเสนอแนะว่า ควรกำหนดให้มีมาตรการป้องกัน คือให้คู่กรณีจะต้องแสดง พยานหลักฐานในบัญชีระบุพยานให้เป็นที่เพียงพอแก่ศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา หาก ปกปิดไม่ยินยอมแจ้งให้ศาลทราบ ศาลจะไม่อนุญาตให้คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานได้อีกต่อไป

2.2 ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีระบุพยานครั้งแรกไว้แล้วและคู่กรณีต้องการยื่นบัญชีระบุ พยานเพิ่มเติมหากมีการอ้างพยานหลักฐานมากเกินไป หรือกรณีที่คู่กรณีอ้างพยานหลักฐานมากมาย จนทำให้ระยะเวลาในการตรวจพยานหลักฐานต้องเนิ่นนานออกไปจนเกินความจำเป็น หรือเป็น เรื่องของการเรียนพยานเอกสารที่ศาลต้องมีหนังสือเรียกมาให้คู่กรณีถึงพยานหลักฐานที่มีได้อยู่ใน

ความครอบครองของคู่กรณีเองซึ่งหากมีจำนวนที่มากจนเกินไปอันส่งผลให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปอย่างล่าช้า

3. การไต่สวนพยาน

กรณีที่ศาลสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาได้เองหากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันไต่สวน หรือศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำเพื่อประโยชน์แห่งการพิจาราราคดี แต่ในทางปฏิบัติอาจมีความล่าช้าเกิดขึ้น เพราะการที่ศาลมีหนังสือเรียกพยานหลักฐานมายังศาลนั้นจะมีการอ้างเหตุผลความจำเป็นที่บุคคลจะไม่มาศาลหรืออ้างถึงความไม่มีอยู่ของเอกสารนั้นหรืออ้างสาเหตุความยากลำบากที่ต้องติดตามบุคคลหรือค้นหาเอกสารดังกล่าว กรณีดังกล่าวนี้ศาลมิได้มีการกำหนดถึงมาตรการลงโทษหากคู่กรณีหรือพยานบุคคล พยานเอกสาร นั้นมิได้มาตามหนังสือเรียกพยานหลักฐานที่ศาลมีหนังสือเรียกเอกสาร หลักฐาน หรือบุคคลไป ผู้เขียนขอเสนอแนะว่า ศาลควรกำหนดให้มีมาตรการลงโทษหรือบังคับให้คู่กรณีหรือพยานหลักฐานตามหนังสือเรียกนั้นต้องมาศาล หากไม่มาศาลอาจถือว่าเป็นการขาดนัดพิจารณาโดยศาลจะไม่รับฟังคู่กรณีที่ขาดนัดพิจารณาหรือหากเรียกพยานหลักฐานใดแล้วพยานหลักฐานดังกล่าวไม่มาศาลตามกำหนดให้ศาลงดสืบพยานหลักฐานนั้นต่อไป ทั้งนี้ผู้เขียนขอเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดมาตรการในการป้องกันหรือบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญที่จะตราขึ้นต่อไป หรือออกข้อกำหนด หรือออกระเบียบที่ประชุมใหญ่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ